

rotterdam
sportsupport

Handboek (nieuwe) sportbestuurders

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Organisatie	4
2. Financiën	5
3. Wet- en regelgeving	7
4. Vrijwilligers	8
5. Accommodatie	10
6. Leden	12
7. Afsluiting	13

Inleiding

Beste verenigingsbestuurder,

Gefeliciteerd met jouw rol in het bestuur van jouw sportvereniging. Verenigen doen we samen. Mensen zoals jij zijn hard nodig om ervoor te zorgen dat alle Rotterdammers kunnen sporten.

Elke vereniging en elke bestuurder is weer anders en er bestaat geen vast spoorboekje waar instaat wat je precies moet doen. Dit stuk is dan ook niet bedoeld als compleet naslagwerk. Rotterdam Sportsupport heeft dit handboek gemaakt om je op weg te helpen, te inspireren en aan te geven waar wij jou en jouw medebestuurders mee kunnen helpen.

Het handboek is opgedeeld in een aantal hoofdstukken. Eerst gaan we in op de organisatie van een sportvereniging, wat het betekent om een bestuurder te zijn en wat de bijbehorende rechten en plichten zijn. Vervolgens behandelen we kort de volgende kernthema's: financiën, wet- en regelgeving, vrijwilligers, accommodatie en leden. Voor elk thema hebben we de basis voor bestuurders opgeschreven. Daarnaast staat aangegeven waar je terecht kunt voor verdere hulp van Rotterdam Sportsupport.

Is iets in dit handboek niet helemaal duidelijk? Heb je aanvullende vragen? Of heb je vragen over een ander onderwerp? Neem dan contact op met je [gebiedsconsulent](#) of stuur een mail naar info@rotterdamsportsupport.nl. Wij zijn er om jou te helpen. Veel leesplezier en veel succes in jouw (nieuwe) rol als bestuurder!

1. Organisatie

1.1 Bestuur en Algemene Ledenvergadering (ALV)

Een (sport)vereniging is, net als bijvoorbeeld een stichting of B.V., een juridische entiteit. Elke sportvereniging kent tenminste twee organen: het bestuur en de Algemene Ledenvergadering (ALV). De ALV benoemt het bestuur. Het bestuur heeft de dagelijkse verantwoordelijkheid over de vereniging en stuurt de verschillende commissies, (eventuele) medewerkers, werkgroepen en vrijwilligers aan. Ook treedt het bestuur namens de club naar buiten toe. Als bestuurder heb je veel verantwoordelijkheden en het is goed om te weten dat een bestuurstaak niet vrijblijvend is. Alles wat het bestuur doet dient in het belang van de vereniging te zijn. De statuten van de club kunnen de doelstelling een specifiekere invulling geven. Het bestuur is verplicht om minimaal één keer per jaar een jaarverslag uit te brengen waarin verantwoording wordt afgelegd voor zijn handelen. Dit gebeurt in de verplichte jaarlijkse algemene ledenvergadering. Meer informatie over de wettelijke rechten en plichten van een bestuurder is [hier](#) te vinden. Via deze link is ook meer informatie te vinden over de Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR), relevant voor bestuurders van verenigingen.

1.2 Beleidsplan

Bestuurder zijn van een vereniging betekent meer dan ‘op de winkel passen’. Als bestuurder kun je een positieve stempel drukken op jouw vereniging. Voor nu, maar vooral ook voor de toekomst. De ALV mag verwachten dat het bestuur (dus ook jij) een visie heeft over waar de vereniging over een aantal jaar staat. Er dient een beleidsplan te zijn waar huidige en toekomstige bestuurders zich aan kunnen vasthouden. Gelukkig kan Rotterdam Sportsupport jouw vereniging met dit plan helpen. Meer informatie hierover is [hier](#) te vinden.

1.3 Commissies

Waarschijnlijk heeft jouw vereniging een aantal commissies ingesteld. Denk hierbij aan de jeugdcommissie, de technische commissie en de barcommissie. Deze commissies zorgen ervoor dat specifieke taken binnen de vereniging goed worden uitgevoerd en jij als bestuurder niet alles alleen hoeft te doen. Als bestuurder ben je verantwoordelijk voor het functioneren van deze commissies en dien je nauw met ze samen te werken. Op deze manier kunnen de commissies de vereniging het beste ondersteunen.

Er is één commissie die je bijzondere aandacht verdient: de kascommissie. Wanneer de boeken van een vereniging niet door een externe accountant worden gecontroleerd is de kascommissie namelijk bij wet verplicht (art. 2:48 BW). Meer informatie vind je in het hoofdstuk hieronder en via [deze link](#).

1.4 Organigram

Hoe ziet jouw vereniging eruit? Welke commissies heb je nodig, en welke communicatielijnen lopen er? Het werken met commissies binnen een vereniging is een praktische manier van de organisatie structureren. Zorg ervoor dat elke commissie een coördinator/voorzitter heeft, en dat bekend is welke verantwoordelijkheden en mandaat (financieel, bevoegdheid etc.) daarbij horen. Ook is het belangrijk dat iedereen van de vereniging weet bij welke commissie hij/zij moet zijn voor welke hulpvraag en hoe de commissie te bereiken is.

2. Financiën

2.1 Inleiding

Zonder geld geen sportaanbod. De financiën van de sportvereniging zijn daarom een belangrijke bouwsteen voor een vitale en toekomstbestendige sportvereniging. Geld is meestal niet de core business van de sportvereniging, maar daardoor vaak een ondergeschoven kindje. Als sportvereniging is het belangrijk dat de financiële basis op orde is, en dat zowel op de korte als op de lange termijn aan alle verplichtingen kan worden voldaan. In dit hoofdstuk wordt toegelicht wat er gedurende een seizoen gebeurt op het thema financiën en waar je rekening mee moet houden. Daarnaast geven wij een aantal tips en praktische handvatten.

2.2 Penningmeester/team financiën/kascommissie

De volledige financiën van de sportvereniging vallen onder de verantwoordelijkheid van de penningmeester. Deze persoon stuurt de verschillende financiële commissies/werkgroepen aan en legt verantwoording af aan het bestuur en de verenigingsleden. Gedurende het jaar moeten diverse taken worden uitgevoerd. Hierdoor is het wenselijk om een team financiën te hebben, waar elk persoon in dit team zijn eigen taken uitvoert. De penningmeester/team financiën moet vijf zaken bijhouden:

- Financiële administratie (modellen en rapportages)
- Ledenadministratie (contributie, competitie- toernooibijdragen etc.)
- Voorraadadministratie (waarde in de vereniging)
- Crediteuren- en debiteurenadministratie (dagelijkse werkzaamheden)
- Losse projecten (renovatie, nieuwbouw etc.)

Om ervoor te zorgen dat de penningmeester geen (onbewuste) fouten maakt en de vereniging in financieel zwaar weer brengt, moet elke vereniging een controleorgaan hebben. De meest bekende vorm is een kascommissie. Eén of twee personen die één keer per jaar de volledige financiën controleren en de ALV adviseren in het verlenen van decharge aan de penningmeester tijdens de algemene ledenvergadering. Indien de vereniging geen vrijwilligers voor de kascommissie kan vinden, of de financiën zijn te ingewikkeld, kan gekozen worden voor een accountantsverklaring.

2.3 Financiële beheersing

Het is van belang dat de vereniging grip heeft op de financiën zodat op korte en lange termijn aan alle verplichtingen kan worden voldaan. Om hier grip op te krijgen zijn twee uitgangspunten belangrijk.

1) Strategisch

Dit is het financieel beleid van de vereniging. Welke wensen en behoeften heeft de vereniging voor de komende drie tot vijf jaar en welke kosten/opbrengsten zijn hier mee gemoeid? Met deze input wordt een meerjarenbegroting opgesteld.

2) Operationeel

Dit zijn de daadwerkelijke taken die gedurende het jaar uitgevoerd moeten worden om grip te houden. Het seizoen kunnen we in drie fases knippen:

- **Vorbereiding**
Vanuit het meer-jaren-plan stelt de penningmeester een begroting op. Dit is een overzicht van de verwachte inkomsten en uitgaven voor het komende seizoen.

- **Gedurende het seizoen**

Vanuit de begroting wordt bijgehouden wat er exact binnenkomt en uitgaat. Een handige tool is de cashflowprognose.

- **Afsluiting**

Het seizoen wordt afgesloten d.m.v. een jaarrekening. Hierin moet zijn opgenomen: (i) een balans, (ii) een winst- en verliesrekening en (iii) een tekstuele toelichting op bijzonderheden.

2.4 Inkomsten en uitgaven

Als vereniging is het van belang dat zij altijd de core business van de vereniging kan aanbieden, namelijk sport. Hier hangen een aantal vaste kosten aan vast; bijvoorbeeld huur van de accommodatie, sportmaterialen, onderhoud van de velden, nutsvoorzieningen, etc.

Het is belangrijk dat je naast deze vaste lasten ook een vergelijkbare som aan vaste inkomsten hebt. De grootste inkomstenbron van de vereniging zijn de lidmaatschappen, gevolgd door de baromzet en de sponsorinkomsten. De vereniging moet voorkomen dat zij afhankelijk is van risicovolle (incidentele) inkomsten zoals loterijen, evenementen etc.

2.5 Overig

Op de supportpagina van Rotterdam Sportsupport zijn diverse artikelen te vinden met meer informatie over de financiën van de sportvereniging. De pagina is onderverdeeld in vijf thema's:

- [Voor de penningmeester \(uitgebreid handboek\)](#)
- [Subsidies](#)
- [Fondsen](#)
- [Sponsorwerving \(handboek\)](#)
- [Overige inkomstenbronnen](#)

3. Wet- en regelgeving

3.1 Inleiding

Doordat het bestuur verantwoordelijk is voor de dagelijkse gang van zaken binnen de vereniging draagt, het ook de verantwoordelijkheid dat de vereniging voldoet aan wet- en regelgeving. Er is een aantal onderwerpen waar bestuurders vaak mee te maken krijgen. Deze worden hieronder behandeld. Daarnaast heeft NOC*NSF een handboek geschreven specifiek voor wet- en regelgeving. Hier zullen wij een aantal keer naar verwijzen. Het gehele handboek is [hier](#) te vinden.

3.2 Statuten

Statuten zijn de basis van de vereniging en bevatten haar grondregels. Handelingen die je als bestuurder verricht namens de vereniging hebben altijd een basis in de statuten. Wanneer je een grote verandering binnen de vereniging wilt doorvoeren bestaat de kans dat je daarvoor - na goedkeuring van de ALV - de statuten moet aanpassen. De statuten van de club worden opgesteld en aangepast bij notariële akte en dienen aan verschillende voorwaarden te voldoen. Dit klinkt misschien ingewikkeld, maar veel sportbonden hebben zogenaamde modelstatuten die aan alle huidige regelgeving voldoen. Je hoeft niet steeds opnieuw het wiel uit te vinden. Meer informatie over statuten is [hier](#) te vinden.

3.3 Huishoudelijk reglement

Het huishoudelijk reglement bestaat uit een set regels en richtlijnen die te maken heeft met de dagelijkse gang van zaken binnen de vereniging. Het huishoudelijk reglement is een flexibele aanvulling op de statuten en mag niet in strijd zijn met deze statuten. Wanneer dit toch het geval is, dan gelden de regels die in de statuten zijn vastgelegd. Het huishoudelijk reglement kan worden aangepast door de ALV of bij bestuurlijk besluit, afhankelijk wat hierover in de statuten staat. Het is verstandig om aanpassingen via de ALV te laten lopen zodat draagvlak voor het huishoudelijk reglement binnen de vereniging zo hoog mogelijk is.

3.4 Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR)

Sinds de inwerkingtreding van de WBTR (1 juli 2021) moet de sportvereniging een aantal zaken controleren en in sommige gevallen ook aanpassen. Als statuten worden gewijzigd, zal een regeling moeten worden opgenomen wat te doen bij belet (tijdelijke afwezigheid) of ontstentenis (vacature) van alle bestuurders van de vereniging. De bestuurlijke bevoegdheid kan dan komen te liggen bij een zogenaamde continuïteitscommissie. De WBTR bepaalt ook dat een bestuurder niet mag deelnemen aan overleg en besluitvorming over een onderwerp, als hij/zij daarbij een (in)direct persoonlijk belang heeft dat tegenstrijdig is met het belang van de sportvereniging (en de daaraan verbonden onderneming).

3.5 AVG

Sinds 25 mei 2018 geldt in de hele EU dezelfde privacywetgeving: de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Aangezien sportverenigingen persoonsgegevens verwerken moet ook jouw club zich houden aan de AVG. Er mogen alleen persoonsgegevens worden verwerkt voor duidelijke doeleinden en er dient een geldige grondslag te zijn voor deze verwerking (gerechtvaardigd belang, toestemming of uitvoering van een (lidmaatschap)overeenkomst).

3.6 Bestuurdersaansprakelijk

Wanneer je bestuurder wordt van een vereniging denk je vaak na over de manier waarop je de functie wil vervullen. Eventuele aansprakelijkheid komt minder snel in je op. Toch is het goed om even stil te staan bij de wet- en regelgeving op het gebied van bestuurdersaansprakelijkheid.

Bestuurders van een vereniging zijn in eerste instantie niet persoonlijk aansprakelijk voor de gedragingen en daden van de vereniging. De vereniging is namelijk een rechtspersoon met ‘eigen’ verantwoordelijkheden en bevoegdheden. In tegenstelling tot een gewoon lid heeft de bestuurder wel een speciale positie. Op basis van de wet en statuten heeft hij/zij meer taken en bevoegdheden, en hierdoor ook meer verantwoordelijkheden. Volgens de wet (art 2:9 BW) dien je de vereniging ‘behoorlijk’ te besturen. Wanneer je dit niet doet kan je persoonlijk aansprakelijk worden gesteld voor geleden schade. Dit kan gedaan worden door de ALV (intern) of door derden (extern). In de praktijk betekent dit niet dat je geen enkele fout mag maken, maar wel dat je altijd in het belang van de club moet handelen. Belangrijk om te weten is dat het niet bijhouden van de gedegen financiële administratie kan lijden tot ‘onbehoorlijk’ bestuur en dus persoonlijke aansprakelijkheid.

4. Vrijwilligers

4.1 Inleiding

Vrijwilligers zijn de motor van een vereniging; je kunt immers niet zonder. In tijden waarin er veel te kiezen valt, agenda's druk zijn en verplichtingen op werk en thuis de boventoon voeren, is het lastig om voldoende mensen op de been te brengen om alle taken binnen de vereniging uit te voeren. Als bestuur is het dan ook van belang om altijd alert te zijn op de actieve vrijwilligers en oog te hebben voor hun inzet en binnen de vereniging een cultuur te creëren waarin meedoen en iets voor de club doen de norm is.

4.2 Wat zoek je?

Vanuit een organigram kun je goed bepalen op welke plekken je te weinig vrijwilligers hebt. Hiervandaan ga je bepalen welk profiel of rolbeschrijving je zoekt als je de vacature gaat uitzetten. [Hier](#) lees je meer over deze profielen en hoe je deze opstelt en bekend maakt.

4.3 Wie zoek je?

Als je weet wie je zoekt, kun je actief gaan werven. Wie staat er op de shortlist van interessante kandidaten? Wie benadert hen dan en hoe? Daarover lees je [hier](#) meer.

Naast leden zijn ook ouders/verzorgers een grote groep van potentiële vrijwilligers binnen je vereniging. Dit is helaas ook de groep die lastig te bereiken is om iets voor de vereniging te doen. Alles valt of staat met de aandacht voor [ouderbetrokkenheid](#) binnen de club; wie zijn die ouders, en hoe betrek je hen bij het sporten van hun kind en dus bij de organisatie van de vereniging? Lees daarvoor [onze artikelen](#) over ouderbetrokkenheid op de site.

4.4 Belonen en waarderen

Als je werkt met vrijwilligers komt ook het onderwerp belonen ter sprake. Wanneer beloon je een vrijwilliger en hoe? En wanneer ben je dan werkgever of houd je het bij verstrekken van een vrijwilligersvergoeding? Wij schreven daar [dit artikel](#) over. Belonen hoeft niet altijd in geld uitgedrukt te worden. Het belangrijkste in het werken met vrijwilligers is het waarderen van de tijd en energie die zij in jouw club willen steken. In [dit artikel](#) vind je mooie voorbeelden en tips om je vrijwilligers te waarderen.

4.5 Vrijwilligersbeleid

Alle afspraken die je binnen de club maakt over vrijwilligers leg je vast in een vrijwilligersbeleid. Hierin staat hoe je met vrijwilligers omgaat, wat je van hen verwacht maar ook wat zij van jou als bestuurder en van de club mogen verwachten. Ook kun je een vrijwilligerscommissie instellen. Zorg er in ieder geval voor dat het onderwerp vrijwilligers beleid is bij een bestuurslid en periodiek op de agenda staat.

5. Accommodatie

5.1 Inleiding

De plek waar jouw vereniging haar sport beoefent is belangrijk. Hier worden sportieve successen beleefd, dieptepunten verwerkt en feestjes gevierd. Een clubhuis is meer dan een kantine. Het is een ontmoetingsplek voor de leden. Vooral voor verenigingen met een eigen accommodatie gaat er veel energie zitten in het creëren van een mooie plek voor de leden. Rotterdam Sportsupport snapt dit en wij hebben uitgebreide ondersteuning op dit vlak. We werken hierbij ook samen met het Sportbedrijf Rotterdam. Deze organisatie exploiteert, beheert en onderhoudt de meeste sportcomplexen voor verenigingen in Rotterdam en verhuurt sportlocaties aan o.a. verenigingen. Hieronder stippen we een aantal onderwerpen aan die van belang kunnen zijn voor de accommodatie van jouw vereniging.

5.2 Duurzaamheid

Duurzaamheid staat bij steeds meer verenigingen hoog op de agenda. Naast een bijdrage leveren aan een betere wereld levert verduurzaming vaak ook een financieel gewin op voor de vereniging in de vorm van bijvoorbeeld een lagere energierekening. Rotterdam Sportsupport geeft advies over dit thema. In 2021 zijn we gestart met [Project Plastic](#), een jaar later met [Scoren Met Afval](#) en in 2023 startten we met [Rotterdamse bekerwinnaars](#). Daarnaast kunnen wij helpen met het aanvragen van een aantal subsidies. Deze behandelen we hieronder.

5.3 BOSA-regeling

De landelijke subsidieregeling Bouw en onderhoud sportaccommodaties (BOSA) kan helpen bij het financieren van bouw- en onderhoudswerkzaamheden aan de accommodatie. Activiteiten gericht op energiebesparing, toegankelijkheid, circulariteit en veiligheidsbeleving komen in aanmerking voor 10% aanvullende subsidie (30% totaal). De BOSA-regeling kan zelfs gebruikt worden voor de aanschaf en onderhoud van sportmaterialen. Lees [hier](#) meer.

5.4 Investeringssubsidie (1/3-regeling)

De regeling investeringssubsidie breedtesport-, scouting- en speeltuinverenigingen stimuleert Rotterdamse breedtesportverenigingen hun eigen sportaccommodaties of sportvoorzieningen op een adequaat kwaliteitsniveau te kunnen houden of brengen. De vereniging moet lid zijn van een bond die is aangesloten bij NOC*NSF. Naast de gemeentelijke subsidie (maximaal 1/3 van de totale investeringskosten tot een maximum van € 75.000) moet de vereniging minimaal 1/3 zelf financieren (bijvoorbeeld door sponsoring, eigen middelen of een bijdrage uit een niet-gemeentelijke subsidie). Er kan vervolgens voor het overige bedrag een lening worden afgesloten voor hetzelfde bedrag als waarvoor je subsidie ontvangt (de laatste 1/3). Lees [hier](#) meer.

5.5 Horeca

De kans is groot dat jouw vereniging haar leden in de gelegenheid stelt om wat te eten of te drinken. Als dit het geval is heb je als bestuurders te maken met verschillende regels en vergunningen. Het is goed om te controleren of jouw vereniging een exploitatievergunning heeft en welke voorwaarden daar verbonden aan zijn. Wanneer jouw vereniging alcohol aan haar leden wil schenken dan zijn de regels strenger. Hieronder gaan we dieper op de alcoholwet in. Ook is het van belang om te kijken naar de kaders van de vergunning. Er mag bijvoorbeeld niet zomaar een bar worden geplaatst buiten het terras van de kantine. Dit kan bijvoorbeeld van belang zijn wanneer jouw vereniging een toernooi wil organiseren. Meer informatie over dit onderwerp is [hier](#) te vinden. Ook kan het horecaloket van de gemeente Rotterdam een handige tool zijn. Deze is [hier](#) te vinden.

5.6 De Alcoholwet

Wanneer je jouw seniorleden alcoholhoudende dranken wilt aanbieden, heeft de vereniging naast een exploitatievergunning ook een alcoholwetvergunning (vroeger: drank- en horecawetvergunning) nodig. Beide vergunningen zijn bij de gemeente Rotterdam aan te vragen via het [digitale loket](#). Voor laatstgenoemde vergunning geldt onder andere dat de vereniging twee leidinggevenden met een verklaring Sociale Hygiëne moet hebben en er een bestuursreglement met concrete afspraken en huisregels over alcohol bestaat. De vrijwilligers achter de bar zijn verplicht een Instructie Verantwoord Alcoholgebruik te hebben gehad. Tijdens deze instructie is er aandacht voor onder andere de wet- en regelgeving, het effect van alcohol, het 'nee-verkopen' en alcohol in het verkeer.

5.7 Rookvrij

Vanaf het seizoen 2024/2025 dienen alle sportverenigingen in Rotterdam volledig rookvrij te zijn. Het gaat om een structureel rookvrij beleid dat voor iedereen geldt: leden, vrijwilligers, medewerkers en bezoekers. Het gaat om alle binnenruimtes én het gehele buitenterrein. Er is vanaf het seizoen 2024/2025 ook geen ruimte meer om een rookplek aan te wijzen. Hoewel de strenge regels nu nog niet gelden, worden alle verenigingen aangemoedigd om zich er nu al aan te houden.

6. Leden

6.1 Inleiding

Een vereniging kan niet zonder leden. In essentie is een vereniging een verzameling mensen die zich met een bepaald doel georganiseerd heeft. Van alle mensen die sporten in Nederland doet ongeveer 25% dat bij een vereniging. Dit percentage is al jaren ongeveer gelijk en daarmee is de vereniging een belangrijke aanbieder van sportactiviteiten. Er komen wel andere vormen van sportaanbod bij waardoor lid zijn van een vereniging niet meer zo vanzelfsprekend is. De samenleving verandert constant en de sportverenigingen kunnen niet stil blijven zitten. We gaan in op een aantal ontwikkelingen.

6.2 Behoud en werving

Voor veel verenigingen is het één van de grootste uitdagingen: het werven en behouden van leden. De coronacrisis heeft dit zo mogelijk nog moeilijker gemaakt. Op welke manier je dit het beste doet verschilt per vereniging. Belangrijk is om 'de blik naar buiten' te hebben. Welke vraag is er vanuit de doelgroep en past dit binnen de filosofie van de vereniging? Rotterdam Sportsupport helpt jouw vereniging graag in een persoonlijk traject.

6.3 Toekomstbestendige vereniging

Als bestuurder wil je natuurlijk dat je vereniging klaar is voor de toekomst. Waar de samenleving constant in ontwikkeling is kunnen de sportverenigingen niet stil blijven staan. Ondanks dat de samenleving op sommige vlakken individualiseert, sporten we nog graag verenigd. Het klassieke verenigingsmodel van, bijvoorbeeld, twee avonden in de week trainen en in het weekend een wedstrijd is alleen niet wat iedereen wil. Het kan zijn dat de doelgroep van jouw vereniging wel lid zou willen worden, maar flexibeler wil sporten. Ook is het mogelijk dat er interesse is voor nieuwe vormen van jouw sport. Een andere ontwikkeling is dat verenigingen sportaanbod creëren voor ouders/verzorgers op hetzelfde tijdstip als de jeugd. Dit zijn een aantal voorbeelden van recente ontwikkelingen binnen de sportverenigingen. Samen kunnen we het gesprek aangaan om te zien wat voor jouw vereniging werkt.

6.4 Specifieke doelgroepen

Sport is bij uitstek het middel om mensen bij elkaar te brengen. Sport is voor iedereen, maar sommige personen kunnen net niet mee in het traditionele aanbod. Denk hierbij aan mensen met afstand tot bewegen of ouderen die de intensiteit van de sport niet meer aankunnen. Ook sporters met een beperking kunnen een doelgroep zijn voor jouw vereniging. Juist mensen die op dit moment niet op de radar staan kunnen waardevolle nieuwe leden opleveren. Initiatieven als [Beweegplus](#), [Rotterdam Sport op Maat](#) en [Beweegcoach](#) geven handvatten om aan de slag te gaan met 'vergeten' doelgroepen. Ook (variaties op) sportvormen als *Walking Football* kunnen interessant zijn voor jouw vereniging.

7. Afsluiting

Vanuit Rotterdam Sportsupport willen wij jou nogmaals feliciteren met de (nieuwe) rol die je gaat vervullen als bestuurder van jouw sportvereniging. Met dit handboek hebben we je hopelijk op weg geholpen bij deze stap. We gaven je een aantal handvatten maar begrijpen ook dat je vragen hebt. Rotterdam Sportsupport gaat en staat voor verenigd sporten en wij helpen jouw vereniging graag. Samen zijn we kampioen in verenigen!